Glazba Hrvatskog sokola (1908. – 1914.)

- Uvod
- “Narodna kaštelanska glazba” (1852. – 1879.)
- “Hrvatska glazba”, Kaštel Stari (1860. – 1881.)
- “Poljodjelska glazba”, Kaštel Novi (1883. – 1890.)
- “Narodna glazba”, Kaštel Novi (1890. – 1900.)
- “Glazbarski sklad”, Kaštel Novi (1898. – 1941.)
- “Glazba Hrvatskoga sokola”, Kaštel Novi (1908. – 1914.)
- Glazbeno društvo “Svačić”, Kaštel Stari (1911. – 1941.)
- Hrvatsko glazbeno društvo “Bijać”, Kaštel Štafilić (1919. – 1941.)
- Glazba KUD-a “Sloboda” Donja Kaštela (1945. – 1951.)
- “Narodna glazba Donja Kaštela” (1951. – 1987.)
- “Duhački orkestar Donja Kaštela” (1987. – 1992.)
- Hrvatsko glazbeno društvo “Zrinski” Donja Kaštela (1992.)

- Uvod
- “Narodna kaštelanska glazba” (1852. – 1879.)
- “Hrvatska glazba”, Kaštel Stari (1860. – 1881.)
- “Poljodjelska glazba”, Kaštel Novi (1883. – 1890.)
- “Narodna glazba”, Kaštel Novi (1890. – 1900.)
- “Glazbarski sklad”, Kaštel Novi (1898. – 1941.)
- “Glazba Hrvatskoga sokola”, Kaštel Novi (1908. – 1914.)
- Glazbeno društvo “Svačić”, Kaštel Stari (1911. – 1941.)
- Hrvatsko glazbeno društvo “Bijać”, Kaštel Štafilić (1919. – 1941.)
- Glazba KUD-a “Sloboda” Donja Kaštela (1945. – 1951.)
- “Narodna glazba Donja Kaštela” (1951. – 1987.)
- “Duhački orkestar Donja Kaštela” (1987. – 1992.)
- Hrvatsko glazbeno društvo “Zrinski” Donja Kaštela (1992.)

Glazba Hrvatskoga sokola, Kaštel Novi (1908. – 1914.)

Početkom 20. stoljeća, stranačko nadmetanje između donjokaštelanskih narodnjaka i pravaša dovelo je do osnivanja novih prosvjetnih, glazbenih i športskih društava. U to je vrijeme bilo uobičajeno da sokolska društva imaju vlastitu glazbu ili manji puhački sastav (*fanfaru* ili *kapelu*). U skladu s tim, pravaši u Kaštel Novom, okupljeni oko *Hrvatskoga sokola u Kaštelima*, započeli su u drugoj polovici 1908. godine inicijativu osnivanja *Glazbe Hrvatskoga sokola*, budući da nisu mogli računati na *Glazbarski sklad* koji je nastupao na događanjima narodnjačkoga *Hrvatskoga sokola u Donjim Kaštelima*. Puhački orkestar pri sokolskom društvu bio je nezamjenjiv u praćenju javnih sokolskih vježbi i sletova, kao i u sudjelovanju u raznim mimohodima, vjerskim i pokladnim svečanostima, društvenim plesovima te drugim manifestacijama, koje su najčešće organizirali *Hrvatski sokol u Kaštelima* i *Hrvatska čitaonica* u Kaštel Novom. U tom se duhu, na inicijativu staroste Damjana Katalinića, osnovala *Glazba Hrvatskoga sokola* čiji je glavni pokretač i kapelnik bio voditelj *Bijaćke vile* i mjesni orguljaš Ivan Berket. Od članova koji su bili iz svih triju donjokaštelanskih mjesta, potekla dva donjokaštelanska kapelnika: Ivan Barišin iz Kaštel Staroga i Ivan Jerić *Miš* iz Kaštel Štafilića. Uprava *Hrvatskoga Sokola u Kaštelima* nabavila je glazbala za puhački orkestar, a djelovali su u prizemlju reprezentativne zgrade trgovca Vinka Ivanca na Brcu u Kaštel Novom. U istoj zgradi, na prvome katu, nalazila se dvorana *Bijaćke vile*, dok je na drugome katu od 1909. godine bila i *Hrvatska čitaonica*. Berket je, zahvaljujući nekolicini članova koji su ranije svirali u „njegovoj“ novskoj *Narodnoj glazbi*, već nakon sedam mjeseci pripremio glazbare za javne nastupe. Prvi zabilježeni nastup *Glazbe Hrvatskoga sokola* bio je društveni ples u veljači 1909. godine.

Zbog spletki suparničkog narodnjačkog *Hrvatskoga sokola iz Donjih Kaštela*, pravaški je *Hrvatski sokol* 3. listopada 1909. isključen iz Hrvatskoga sokolskog saveza pa je, slijedom toga, i glazbi bilo onemogućeno djelovanje. Međutim, u međuvremenu se priključio župi *Krešimir* u Šibeniku gdje je djelovao neko vrijeme. Situacija se značajno promijenila 1911. godine, kada su se kaštelanski pravaši prvi pridružili Hrvatskoj sokolskoj zajednici u Splitu. To je odredilo buduće djelovanje Društva, pa su se, uz ambiciozne ciljeve, u narednim godinama organizirali brojni izleti i gostovanja. Tijekom svoga djelovanja, glazbari su uspješno nastupali u Betini, Dubrovniku, Kamenu, Omišu, Splitu, Supetru, Šibeniku, Vranjicu, Žrnovnici i drugdje. Kraće turbulentno razdoblje zabilježeno je neposredno prije rata, kada je došlo do spora između uprave i kapelnika Berketa. Spor je, očito, brzo riješen jer je Berket nastavio obnašati dužnost kapelnika. Prema Berketovom svjedočanstvu, djelovanja ovoga glazbenoga društva prestalo je 29. srpnja 1914., dan nakon što je Austro-Ugarska Monarhija objavila rat Kraljevini Srbiji. Tada je došlo do vojne mobilizacije kapelnika Berketa i svih članova rođenih nakon 1872. godine.

Jedino ovo kaštelansko glazbarsko društvo nije obnovilo svoj rad nakon završetka Prvoga svjetskog rata. Ipak, pojedini su glazbari nastavili kontinuitet glazbarskoga djelovanja pridružujući se štafilićkom *Bijaću* ili staroseljskom *Svačiću.*

Gašenje ove sokolske glazbe i dio njezine imovine poslužili su kao temelj za osnivanje glazbarskoga društva na otoku Šolti. Naime, 1920. godine mladići iz Grohota doznali su za sakrivene instrumente ugašene glazbe iz Donjih Kaštela. Uz posredovanje Ivana Barišina i financijsku pomoć sumještanina Nikole Bezića, kupili su ih za 15.000 kruna i ilegalno prevezli na Šoltu s ciljem osnivanja mjesne limene glazbe. Upravo je ovaj događaj bio posljednja prepreka za osnivanje glazbe *Olinta* (danas Šoltanski glazbeni zbor *Olinta*) u Grohotama 1921. godine. Opširnije o ovome zapisano je u monografiji ŠGZ-a *Olinta*.

Plesni sastav Glazbe Hrvatskog sokola 1910. (ljevo-desno: stoje 1. Milan Lisičić 2. Vinko Vuletin 3. Bare Božić 4. Petar Cetinčić SJEDE: 5. Ivan Grgin 6. Ivan Berket 7. Petar Metličić

Osnivanje Hrvatskog Sokola, Kaštel Novi 1908.